

D65 1978

1978, 12. srpen, Praha-Brno. – Prohlášení k 10. výročí vojenské intervence v Československu. (Dokument č. 18)

V příštích dnech uplyne 10 let od vojenské intervence pěti zemí Varšavské smlouvy na území naší republiky, ke které došlo bez vědomí a souhlasu nejvyšších státních orgánů čs. státu, prezidenta republiky, vlády i Národního shromáždění (a bez vědomí a souhlasu tehdejšího vedení KSČ, jejího prvního tajemníka, předsednictva i ústředního výboru).

Tento vstup vojsk byl protiprávním aktem, odporujícím Chartě OSN, Varšavské smlouvě, Smlouvě o přátelství, spolupráci a přátelské pomoci mezi SSSR a Československem ze dne 12.12.1943, podepsané oběma státy a dodnes platné.

Jeho protiprávnost potvrdil i Závěrečný akt Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, podepsaný v Helsinkách 1.8.1975, jenž v bodě VI zásad mírového soužití vyslovuje závazek zdržet se bezpodmínečně jakéhokoli vměšování a zejména vojenské intervence státu či skupin států do záležitostí kteréhokoliv jiného státu.

Pobyt vojsk na území našeho státu byl dodatečně upraven smlouvou mezi vládami ČSSR a SSSR ze dne 16.10.1968, přičemž ani touto smlouvou nebyl vstup vojsk legalizován.

Podle této smlouvy zůstávají sovětská vojska dočasně na území ČSSR výslovně za účelem zajištění bezpečnosti zemí socialistického společenství před silíciemi snahami západoněmeckých militaristických sil (článek 1 smlouvy).

Klademe proto otázku vyplývající přímo z textu smlouvy, zda důvod pobytu vojsk v naší zemi platí i nadále poté, co vztahy mezi zeměmi Varšavské smlouvy a NSR byly normalizovány smlouvou mezi SSSR a NSR o zřeknutí se síly ve vzájemných vztazích (1970) a analogickou smlouvou mezi Polskou lidovou republikou a NSR, smlouvou upravující vztah obou německých států (1972) a smlouvou o vzájemných vztazích mezi ČSSR a NSR (1973), spolu s podpisem SSSR na čtyřmocenské dohodě o Berlíně a zejména účastí všech států společenství Varšavské smlouvy i NSR na Konferenci o spolupráci a bezpečnosti v Evropě.

Naléhavost této otázky podtrhla i letošní návštěva prezidenta ČSSR v NSR a návštěva předsedy prezidia Nejvyššího sovětu SSSR v NSR a jejich velice zřetelné uznání mírového charakteru vztahů naší země i ostatních zemí Varšavské smlouvy k NSR, aniž byla kdekoli učiněna zmínka o nebezpečí zdůvodňujícím v textu smlouvy dočasný pobyt vojsk SSSR na území naší republiky.

Z těchto skutečností by měly vlády zúčastněných zemí vyvodit důsledky odpovídající nejen normalizaci vztahů k NSR, nýbrž zejména normalizaci vztahů československo-sovětských.

Pobyt vojsk jednoho státu na území státu druhého v mírové době rozhodně nepatří k jevům uznávaným za normální. To, že srpnová intervence tak závažně zkomplikovala vnitropolitický vývoj a důsledky těchto komplikací pocítujeme dodnes, tento závěr jen podtrhují.'

dr. Ladislav Hejdánek, Marta Kubišová, dr. Jaroslav Šabata mluvčí Charty 77

^ čsds, sb. Charta 77. – strojopis, průpis.

1 Zvláštní prohlášení k 10. výročí okupace vydali signatáři Charty 77 žijící v exilu ve Vídni: „...V rakouském exilu žijící signatáři Charty 77 a jejich demokraticky smýšlející rakouští přátelé se ve Vídni rozhodli k 10. výročí okupace Československa k protestním akcím proti trvající okupaci a porušování občanských práv v Československu. Obracíme se s touto výzvou na rakouskou veřejnost a žádáme ji o podporu a solidaritu. Chceme připomenout osud už po deset let cizí mocí obsazené sousední země a chceme upozornit na porušování lidských práv v Československu. Žádáme odchod sovětských vojsk z Československa, propuštění všech politických vězňů a zastavení politické diskriminace.“ Prohlášení podepsali: Ivan Binar, Ludvík Kalvín, Marie Rusková, ing. Antonín Rusek, Tatjana Krejčí, dr. Jiří Krejčí, Václav Šabata, doc. dr. Zdeněk Mlynář, dr. Milan Skřont, Jiří Vaněk, dr. Josef Hodic, Helena Vaňková, František Šimůnek, Jaroslava Binarová a Nika Brettschneiderová. ÚSD, sb. RFE, pol. blok S-382, 22. srpna 1978.

Plné znění: In: *Charta 77. Rok 1978*. Samizdatový sborník, s. 73 • *Informace o Chartě 77*, roč. 1 (1978), č. 10, s. 1 • *Listy*, roč. 8, (1978), č. 5, s. 86-87 • *Charta 77 (1977-1989)*. Scheinfeld-Bratislava 1990, s. 213-219 • *Národní politika* č. 9 (září 1978), s. 2 • *Londýnské listy*, (říjen-listopad 1978), s. 2 • ÚSD, sb. RFE, pol. blok S-426, 5. srpna 1978 • Skilling, H. Gordon: *Charter and Human Rights in Czechoslovakia*. Londýn 1981, s. 259-260 • *Human Rights in Czechoslovakia*. Washington 1982, s. 134-136.